

תשובת "תנובה" למכתבו הגלוי של הח' קליים

חלב, המכיל שרידים אנטיביוטיים, מהמחלבות. יחד עם זאת שוקדת "תנובה", בשיתוף מלא עם רופאי "החקלאית", על חיפושי דרכים חדשות לשימוש בחומרים אנטיביוטיים לריפוי מחלות בעדרים, מבלי לסכן משלוחי חלב גדולים.

הח' ש. קליים נגע גם בשאלות של שקילת החלב ובדיקות רדוקטזה. הננו יכולים להצביע בבטחון על התקדמות רבה בפתרון שאלות אלה במחלבות, ואם קיימות עדיין במקרים מסוימים סטיות קטנות בביצוע, אין להסיק מכאן על שיתות הבדיקה בכללן.

עצתו של הח' ש. קליים — לפתור את בעיות הגדלת השיווק של עודפי החלב על ידי מכירת חלב כחוש למשקים להגמעת עגלים, אינה מתקבלת על הדעת באשר תיכנון משק החלב בישראל (אשר הוסכם עליו בין הממשלה והיצרנים) אינו כולל ייצור חלב להאבסת בעלי-חיים ואין להניח שהמשק יוכל לשלם עבור חלב כחוש כ-20 אג' לליטר (ההכנסה מהשוק בתוספת הסובסידיה).

ב. שיווק בקר

אשר לשיווק הבקר — נכון שהתנאים נעשו קשים בחודשים האחרונים בעקב מכירה בלתי מוגבלת של בשר קפוא, דבר אשר גרם להצטברות מלאכותית של "עודפי" בקר במשקים. הקשיים הם לא רק בצמצום היקף השיווק, כי אם בהתנהגותם הבלתי סבירה והקשה של סוחר הבקר לגבי מועד הוצאת בקר, פסילת בקר שלא נראה להם, ולחץ לויתורים שונים. למרות כל זאת יהיה זה משגה לא לראות את השינויים לטובה בארגון שיווק הבקר, אשר חלו בשנים האחרונות. הודות לפעולתן של "תנובה" והמועצה לייצור ושיווק בקר לא ניתן לסוחרים להכתיב מחירים ולהתנהג באופן שרירותי, כפי שהיו רגילים לכך בעבר.

זה כשנתיים-שלוש נאלצים הסוחרים לקנות את הבקר באמצעות "תנובה" והמועצה לייצור ושיווק בקר; עליהם להגיש הצעות מחירים במיכרזים סגורים, או בהכרזה פתוחה, הודות

בחוברת "משק הבקר והחלב" מס' 56 הופיעה רשימה של הח' ש. קליים תחת הכותרת "מכתב גלוי לנציגים שלי".

נודה לכם אם תפרסמו בחוברת הקרובה את ההערות הבאות לנאמר ברשימה הנ"ל בקשר לענף החלב ושיווק בקר.

א. ענף החלב

"תנובה" שוקדת על כך שחלב השתיה ומוצרי החלב יגיעו לצרכנים בטיב מעולה. "תנובה" רואה בכך משימה מרכזית ומשקיעה בה מאמצים רבים ובלתי פוסקים. המוצרים חייבים להתאים לסטנדרד שנדרש על ידי החוק מבחינה תברורית, איתות ותעשייתית. גם לשם עמידתה של "תנובה" בשוק, תוך תמירה מתמדת להרחבת חוג הצרכנים, עליה להקפיד על הצעת תוצרת מובחרת לצרכניה.

לשם ביצוע המשימה דרוש שיתוף פעולה מלא מצד יצרני החלב בהספקת חומר גלמי, חלב, אף הוא בטיב מעולה. "תנובה" עשתה ועושה רבות כדי להדריך את היצרנים בייצור חלב טוב על ידי הפצת עלוני הסברה וחוזרים, כינוסים אזוריים וביקורים קבועים של מפקחים מיוחדים על ייצור החלב במשקים. פעולתה זו של "תנובה" תרמה רבות להעלאת הרמה בייצור החלב במשקים. טובת הכלל מחייבת פרסום הוראות ברורות ואף חמורות לגבי מקרים של התרשלות משקים בודדים, אשר שמים לאל את המאמצים וההישגים של כלל המשקים.

אחת הבעיות הכאובות ביותר מהווה חלב המכיל שרידים של חומרים אנטיביוטיים שהשתמשו בהם לריפוי וטיפול בפרות. שיווקו של חלב כזה כחלב-שתיה עומד בניגוד לחוקי בריאות, ושימוש אף בכמות מצומצמת מביא להשחתת כמויות גדולות של תוצרת ולהפסדים כבדים. אין להטיל על הכלל את ההפסדים הנגרמים על ידי משקים מתרשלים.

בעיית החלב, "האנטיביוטי" נדונה בהרחבה על ידי מוסדות "תנובה", ובשותף עם באי-כוח ארגוני היצרנים נקבעו הוראות שיבטיחו הרחקת

עליהם גם לפשר בחילוקי דעות המתעוררים במקום.

לפי ההסכם הקיים בין המועצה והקונים, על הסוחרים להוציא את הבקר לא יאוחר מאשר 10 ימים מיום הקנייה. באם הסוחר משהה את הוצאת הבקר לאחר המועד הנ"ל אנו מגישים תביעה לדמי-השהייה.

לצערנו ישנם מקרים רבים, גם מחמת הסיבות שמנינו לעיל, שהסוחרים נוהגים להשהות את הוצאת הבקר, ביחוד בתקופה של שינויים במחירים. במקרים כאלה אנו נוהגים למכור את הבקר פעם שניה ובהתאם למוסכם, להגיש תביעה פיצויים על הפרשי מחירים, אם ישנם כאלה, וכמרכון תביעה לתשלום דמי-השהייה. כך נהגנו גם במקרה הנזכר ברשימה הנ"ל. עניינים אלה מתבררים ע"י ועדה מיוחדת המורכבת מבא"י כוח משרד המסחר והתעשייה והמועצה לייצור ושיווק בקר. תביעות אלה מתבררות באיחור רב לרגל עומס עבודה של הועדה. אנו מצידנן הפנינו את דעת המועצה למצב שנוצר ומקווים שיחול שינוי בשטח זה.

ובסיכום — פתרון יסודי של הקשיים יכול לבוא עם שינוי עקרוני של המדיניות לגבי ענף הבקר לבשר, שיתבטא בעובדות דלהלן:

- א. מכירת בשר קפוא רק במסגרת של השלמה בעונות של מחסור, לאחר הבטחת מכירת הבקר מהייצור המקומי, וגם אז — תוך הבטחת מחירי מינימום מתאימים ליצרנים;
- ב. זירוז הקמת והפעלת בתי-מטבחים אזוריים של המשקים למען מנוע תלות בסוחרים.

תל-אביב, 2.6.1963 מרכז תנובה

לכך אינם יכולים להכתיב את המחירים והתנאים ליצרנים. כמרכון, זה למעלה משנתיים מובטחים מחירי מינימום לבקר ע"י משרדי הממשלה והמועצה.

באשר לעובדות: אין זה נכון, כי הסוחרים „זוכים בדרך כלל גם בהרעבה של 12 שעות וגם בפחת של 5%“.

בחזרנו לכל המשקים, מגדלי בקר לבשר, מיום 15.6.62 הפנינו את תשומת לב המשקים לתנאי המכרז במכירת בקר ולאביסה לפני שקיר לת הבקר. כתבנו בחזר זה: „מזמן כניסת הסרחר למשק אין להאביס עוד את הבקר שנמכר, פרט לצורך קשירתו והובלתו למשקל, ובמקרה זה לא תעלה הכמות על ק"ג אחד אוכל מרוכז“. משמעות סעיף זה היא, שעד השעות הנ"ל רשאי המשק להאביס כרצונו את הבקר והסוחר אינו רשאי למנוע זאת; מוכן שמדובר באביסה נורמאלית ולא גדושה ביותר.

אשר לעובדי „תנובה“ המטפלים בשקילת ומסירת הבקר לקונים: עובדים אלה בדרך כלל מייצגים את היצרנים בכל ענייני שיווק הבקר ומתפקידם לפעול בהתאם להוראות „תנובה“ והמועצה. אנו נוהגים לברר כל תלונה מצד המשרים במקרה של חריגה מההוראות הקבועות.

אנו משתדלים כל כמה שאפשר לא להגדיל את המנגנון למען לא להעלות את אחוזי הקומי-סיון המקובל בענף זה, ומשום כך יוצא שעל עובדי „תנובה“ מוטל לשקול בקר בכמה משקים בעת ובעונה אחת ובכולם בשעות הבוקר המוקדמות. נוסף לכך עליהם למנוע תקלות ולהבטיח את הוצאת הבקר במועד; במקרים מסויימים,

בתחנת משיגאן (ארה"ב) נערך ניסוי של הזנה בלתי מוגבלת במזון מרוכז, שנמשך 260 יום; תוצאות הניסוי הראו שהצריכה היומית הממוצעת של כל פרה הסתכמה בלמעלה מ-16 ק"ג מ"מ, ובס"ה אכלה כל פרה 4½ טונות מ"מ במשך תקופת הניסוי; קבוצת ההיקש, שניזונה באורת רגיל בהתאם לנוהגות, צרכה בממוצע 1½ טונה. בקבוצת הניסוי הניבה כל פרה בממוצע 1430 ק"ג חלב יותר מאשר הפרה שבקבוצת ההיקש, אולם תוספת תנובה זו עלתה בתוספת של 3 טונות מזון מרוכז.

באירלנד צריכת החמאה הממוצעת לנפש ולשנה היא 20 ק"ג, בה בשעה שבארה"ב עמדה צריכת החמאה באותה שנה על 3¼ ק"ג. מחקר מיוחד שנערך באוניברסיטת הארכבורד מצאו שמשקל הגוף הממוצע של אנשי אירלנד הוא בדרך כלל קטן מזה של אנשי ארה"ב, מקרי לחץ הדם הגבוה הם כמחצית מאלה שבארה"ב ורמת הפולאסטרול אף היא נמוכה בשיעורים ניכרים באנשי אירלנד לשומת אותן קבוצות-הדם שבבוסטון.